

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Контролінг»

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: *обов'язкова* **Форма навчання:** денна

Освітній ступінь: бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Освітня програма: Менеджмент: бізнес-адміністрування

Рік навчання: 4 **Семестр:** 1

Кількість кредитів (годин): 3 (90 год.: 24 - лекції; 24- семінарські; 52 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Степанова Надія Опанасівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: викладач

Кафедра: кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Робочій e-mail: snadezda723@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: четверг, 15,00- 16,00

3. Опис та мета дисципліни

Необхідність вивчення основ контролінгу зумовлена потребами підприємства в постійному надходженні інформації для прийняття управлінських рішень як поточного, так і стратегічного характеру, які необхідні для нормального функціонування підприємства. У рамках цієї дисципліни передбачається вивчення теоретичних основ контролінгу, місце контролінгу в системі управління підприємством, систем планування і бюджетування як інструментів контролінгу, методичний інструментарій оперативного контролінгу, експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Контролінг» є процес оперативного та стратегічного управління підприємством як системою, спрямований на досягнення усіма структурними підрозділами стратегічних і поточних цілей та прийняття управлінських рішень з оптимізації співвідношення «витрати – обсяг – прибуток».

Метою вивчення навчальної дисципліни «Контролінг» є ознайомлення здобувачів з із теоретичними та практичними основами управління ресурсами підприємства; формування теоретичного базису щодо розуміння основних концептуальних підходів в системі контролінгу; вивчення та опрацювання основних

методологічних підходів щодо моделювання системи контролінгу.

Передумовами для вивчення дисципліни «Контролінг» є засвоєння наступних навчальних дисциплін: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Маркетинг», «Теорія та менеджмент організації»

Міждисциплінарні зв'язки. Деякі теми дисципліни «Контролінг» тісно пов'язані з такими предметами як: «Основи логістики», «Планування і контроль діяльності суб'єктів господарювання», «Операційний менеджмент», «Економіка підприємства».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для обов'язкових навчальних дисциплін

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми: «Менеджмент: бізнес-адміністрування» спеціальності 073 Менеджмент:

ПРН 3. Демонструвати знання теорії, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

5. Структура дисципліни

Тема 1. Контролінг: сутність, функції, види та основні завдання

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
---	--

<p>Лекція 1. Контролінг: сутність, функції, види та основні завдання (2 год)</p> <p>1. Сутність контролінгу та передмови його виникнення</p> <p>2. Цілі, об'єкти та завдання контролінгу</p> <p>3. Функції та види контролінгу</p> <p>4. Контролінг у системі управління підприємством</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p>
<p>Семінарське заняття 1. Поняття, сутність та принципи контролінгу (2 год.)</p> <p>1. Сутнісна характеристика терміну «контролінг».</p> <p>2. Причини появи контролінгу на сучасних підприємствах.</p> <p>3. Види інформації для управління.</p> <p>4. Особливості оперативного та стратегічного контролінгу.</p> <p>5. Значення контролінгу в управлінні бізнесом.</p>	<p>1. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>2. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>3. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>4. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування - підготувати доповіді відповідно до теми заняття. Орієнтована тематика: <p>1. Історія розвитку та сутність контролінгу.</p> <p>2. Роль контролінгу в системі антикризового управління.</p> <p>3. Етапи становлення та розвитку контролінгу.</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p> <p>7. Барабаш, Ю. О. Методологія стратегічного та оперативного контролінгу. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_2_033.pdf.</p>

Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу

<p>Перелік питань, що виносяться на обговорення</p>	<p>Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси</p>
--	---

<p>Лекція 2. Характеристика об'єктів контролінгу (2 год)</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p>
<p>1. Сутність та класифікація витрат 2. Центри відповідальності та центри витрат: поняття, види 3. Функціонування центрів відповідальності 4. Методи обліку і калькулювання витрат</p>	<p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Тарасенко С.І. Управління витратами: навч. посіб. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 305 с. 6. Барабаш, Ю. О. Методологія стратегічного та оперативного контролінгу. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_2_033.pdf.</p>
<p>Семінарське заняття 2. Характеристика об'єктів контролінгу (2гол.) 1. Витрати підприємства як основний об'єкт управління в системі контролінгу. 2. Класифікація витрат. 3. Фінансова діяльність підприємства як основний об'єкт контролінгу. 4. Собівартість продукції та її види. 5. Поняття про центри відповідальності та їх класифікація.</p>	<p>1. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с. 2. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 3. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 4. Тарасенко С.І. Управління витратами: навч. посіб. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 305 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи. - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування - підготувати доповіді відповідно до теми заняття. Орієнтована тематика: 1. Роль контролінгу у контурі управління. 2. Моделі функціонування центрів відповідальності</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL:http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>

Тема 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу

<p>Перелік питань, що виносяться на обговорення</p>	<p>Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси</p>
--	---

<p>Лекція 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу (2год.)</p> <p>1. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу</p> <p>2. Методи обліку витрат та калькулювання фактичної собівартості продукції</p> <p>3. Сучасні системи управлінського обліку</p>	<p>1. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>2. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>3.Тарасенко С.І. Управління витратами: навч. посіб. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 305 с.</p> <p>4. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 792 с.</p> <p>6. Піжук О. І. Контролінг в управлінні підприємством : навч. посіб. / Піжук О.І., Бодров В. Г., Минчинська І. В.; за заг. ред. О.І. Піжук; Ун-т держ. фіск.служби України. Ірпінь : Ун-т держ. фіск. служби України, 2019. 441 с.</p>
<p>Семінарське заняття 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу (2год.)</p> <p>1. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу і його завдання</p> <p>2. Методи управлінського обліку, їх характеристиката оцінка для вирішення завдань контролінгу</p> <p>3. Система «стандарт-кост», її характеристика і сфера застосування</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с</p> <p>4. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 792 с.</p> <p>5. Партин Г.О. Управлінський облік. Підручник / Г. О. Партин, А. Г. Загородній, А. І. Ясінська, Т. І. Воскресенська. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 340 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування. -Розв'язати задачі: <p>1. Підприємство виготовляє один вид продукції, на виробництво якої згідно з нормою потрібно 6 м2 матеріалів вартістю 13 грн за 1 м2. Упродовж звітного періоду було виготовлено 1000 од. продукції, а фактичні матеріальні витрати становили 6400 м2 загальною вартістю 76800 грн. Розрахувати відхилення матеріальних витрат.</p> <p>2. Компанія кілька років назад закупила сировину на суму 100 грн., але виявилось, що неможливо збути цю сировину або використати в майбутньому, тому що на неї надійшов тільки один запит від</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством:URL:http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>

<p>покупця, що придбає готову продукцію із цієї сировини за ціною 250 грн. за одиницю.</p> <p>Додаткові витрати на переробку сировини на одиницю становлять 200 грн.</p> <p>Чи доцільно компанії приймати замовлення за ціною 250 грн.?</p>	
---	--

Тема 4. Система планування та бюджетування на підприємстві

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція 4. Система планування та бюджетування на підприємстві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Планування як функція управління 2. Загальні поняття про бюджети та бюджетування 3. Бюджетна система підприємства 4. Методика складання зведеного бюджету 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.
<p>Семінарське заняття 4. Система планування та бюджетування на підприємстві (2год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність бюджетів. 2. Етапи розроблення бюджетів. 3. Види бюджетів. 4. Сутність гнучких бюджетів. 5. Сутність фіксованих бюджетів. 6. Сутність бюджетів від досягнутого і порядок їх складання. 7. Сутність бюджетів «з нуля» 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs/sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування. - розв'язати задачу. <p>Фірма „Іванна” склала бюджет продажів основного виду продукції на перше півріччя наступного року в</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.

<p>помісячному розрізі (одиниць): січень – 7000; лютий – 11000; березень – 21000; квітень – 20000; травень – 18000; червень – 22000.</p> <p>Запаси готової продукції на складі плануються і підтримуються в розмірі 20% обсягу реалізації наступного місяця, а сировини – 25% потреби наступного місяця. Норматив витрачання сировини на одиницю продукції – 10 кг, нормативна ціна сировини – 0,5 грн. за 1 кг, собівартість готової продукції – 30 грн. за одиницю.</p> <p>Необхідно скласти бюджети:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) виробництва продукції; 2) потреби в основній сировині та вартості матеріальних витрат на виробництво; 3) придбання сировини; 4) вартості запасів готової продукції та сировини на початок і кінець першого кварталу 	<p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs/sumdu.edu.ua/images/departament/ banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>
---	---

Тема 5. Методичний інструментарій оперативного контролінгу

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція 5. Методичний інструментарій оперативного контролінгу (2год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Плани і нормативи як вихідна база аналітичної роботи в системі контролінгу 2. Аналіз відхилень – основний інструмент оцінки діяльності центрів відповідальності 3. Методи оперативного контролінгу4. Модель «витрати – обсяг – прибуток» (CVP-аналіз) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:
<p>Семінарське заняття 5. Методичний інструментарій оперативного контролінгу (2год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічний аналіз як база прийняття управлінських рішень. 2. Методи оперативного контролінгу. 3. Класифікація відхилень. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.

<p>4. Вихідні умови, показники, методика проведення аналізу беззбитковості.</p> <p>5. Поняття та методика ABC – аналізу матеріальних потоків.</p> <p>6. Аналіз обсягу замовлень.</p> <p>7. Аналіз вузьких місць на підприємстві</p>	<p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування. - розв’язати задачі: <p>1. Обчислити точку беззбитковості виробництва на промисловому підприємстві, використовуючи таку інформацію. Умовно-постійні витрати на випуск товарної продукції становлять 235 тис. грн.; ціна одиниці продукції - 271 грн.; умовно-змінні витрати становлять 715 тис. грн. Обсяг виробництва продукції – 6500 одиниць</p> <p>2. Підприємство виготовляє і продає за рік продукції на 200 тис. грн. Витрати на її виготовлення і продаж становлять 180 тис. грн., у тому числі змінні витрати – 120 тис. грн., постійні – 60 тис. грн. Розрахувати коефіцієнт маржинального прибутку, критичну програму виробництва, коефіцієнт безпеки виробництва.</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p> <p>7.</p>

Тема 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства (2год.)</p> <p>1. Мета, завдання та зміст експертної діагностики</p> <p>2. Методи стратегічної діагностики</p> <p>3. Методи діагностики стратегічної позиції підприємства</p> <p>4. Діагностика за слабкими сторонами</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Шубіна С.В., Мірошник О.Ю., Швадченко В.О. Фінансовий аналіз: практикум : навч.</p>

5. Методи оперативної діагностики	посіб., Київ : Центр учбової літератури, 2019. 296 с.																		
<p>Семінарське заняття 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства (2год.)</p> <p>1. Цілі, завдання, зміст експертної діагностики фінансово-господарського стану підприємства. Джерела інформації для експертної діагностики.</p> <p>2. Методи стратегічної діагностики.</p> <p>3. Методи оперативної діагностики.</p> <p>4. Методи діагностики стратегічних позицій підприємства: аналіз сильних і слабких сторін підприємства, можливостей і загроз.</p> <p>5. Діагностика за слабкими сигналами.</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Шубіна С.В., Мірошник О.Ю., Швадчен-ко В.О. Фінансовий аналіз: практикум : навч. посіб., Київ : Центр учбової літератури, 2019. 296 с.</p>																		
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування. - розв'язати задачі: <p>1. Відповідно до вихідних даних по промислому підприємству наведених в таблиці здійсніть діагностику ліквідності балансу підприємства на підставі розрахунку коефіцієнтів поточної, швидкої і абсолютної ліквідності. Обґрунтуйте рішення. Зробіть висновки.</p> <table border="1" data-bbox="225 1592 761 2040"> <thead> <tr> <th>Показники</th> <th>Значення (т. грн.)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Грошові кошти</td> <td>1740</td> </tr> <tr> <td>Готова продукція</td> <td>1500</td> </tr> <tr> <td>Дебіторська заборгованість</td> <td>3150</td> </tr> <tr> <td>Комплектуючі</td> <td>400</td> </tr> <tr> <td>Матеріали</td> <td>330</td> </tr> <tr> <td>Паливо</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Поточні фінансові інвестиції</td> <td>2200</td> </tr> <tr> <td>Заборгованість</td> <td>400</td> </tr> </tbody> </table>	Показники	Значення (т. грн.)	Грошові кошти	1740	Готова продукція	1500	Дебіторська заборгованість	3150	Комплектуючі	400	Матеріали	330	Паливо	100	Поточні фінансові інвестиції	2200	Заборгованість	400	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL:http://banking.uabs/sumdu.edu.ua/images/department/ banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>
Показники	Значення (т. грн.)																		
Грошові кошти	1740																		
Готова продукція	1500																		
Дебіторська заборгованість	3150																		
Комплектуючі	400																		
Матеріали	330																		
Паливо	100																		
Поточні фінансові інвестиції	2200																		
Заборгованість	400																		

працівникам по заробітній платі і соціальних виплатах		
Кредиторська заборгованість	4570	
<p>2 Обчислити коефіцієнт безпеки операційної діяльності підприємства на основі наведених нижче показників:</p> <p>1) постійні витрати підприємства протягом року – 230000 грн.</p> <p>2) змінні витрати на весь обсяг продукції протягом року – 500000 грн.</p> <p>3) ціна одиниці продукції-250 грн./од.</p> <p>4) виручка від реалізації продукції протягом року – 820500 грн.</p>		

Тема 7. Контролінг інвестиційних проектів

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція 7. Контролінг інвестиційних проектів (2год.)</p> <p>1. Поняття, місце, мета та функції контролінгу інвестиційних проектів</p> <p>2. Критерії оцінки інвестиційних проектів</p> <p>3. Методи оцінки економічної ефективності проектів.</p>	<p>1. Аналіз інвестиційних проектів: практикум для ст-ів ВНЗ / А.В. Череп, В.З. Бугай, Є.Л. Білий, А.В. Бугай. Київ : Кондор, 2017. 260 с.</p> <p>2. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової лі-тератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Петухова О.М. Інвестування: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 336 с.</p>
<p>Семінарське заняття 7 . Контролінг інвестиційних проектів (2год.)</p> <p>1. Дайте визначення інвестицій в інновації.</p> <p>2. Які завдання вирішує контролінгу інвестицій?</p> <p>3. Опишіть етапи інвестиційного контролінгу.</p> <p>4. Перелічіть методи оцінки проектів капітальних вкладень.</p>	<p>1. Аналіз інвестиційних проектів: практикум для ст-ів ВНЗ / А.В. Череп, В.З. Бугай, Є.Л. Білий, А.В. Бугай. Київ : Кондор, 2017. 260 с.</p> <p>2. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Кон-тролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової лі-тератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p>

	5. Петухова О.М. Інвестування: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 336 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування. - розв'язати задачу: <p>Підприємство розглядає можливість інвестування капіталу в проект, що за 5 років генерує такі грошові потоки (тис. грн.):</p> <p>1-й рік – 200 2-й рік – 230 3-й рік – 280 4-й рік – 340 5-й рік – 460</p> <p>Підприємство, орієнтуючись на середньоринкову ставку доходності, прагне мати щорічно 27% на вкладений капітал. Сума початкової інвестиції – 670 тис. грн. Потрібно обґрунтувати доцільність вкладення грошей у даний проект</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL:http://banking.uabs/sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>

Тема 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві

Перелік питань, що вноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві (2год.)</p> <p>1. Визначення структури контролінгу. Формування цільових функцій і елементів системи контролінгу.</p> <p>2. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства</p> <p>3. Структура і склад служби контролінгу</p> <p>4. Інформаційні потоки на підприємстві в системі контролінгу</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>
<p>Семінарське заняття 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв :</p>

<p>підприємстві (2год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини виникнення контролінга на Україні. 2. Характеристика американської концепції створення контролінгу. 3. Охарактеризуйте американську класичну концепцію створення контролінгу. 4. Охарактеризуйте німецьку концепцію створення контролінгу. 5. Етапи впровадження контролінгової служби 6. Склад та структура контролінгової служби на підприємстві. 	<p>Кондор, 2019. 552 с.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування. - підготувати доповіді відповідно до теми заняття. Орієнтована тематика: <ol style="list-style-type: none"> 1. Варіанти організації служби контролінгу. 2. Фактори, що впливають на формування системи контролінгу на підприємстві. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:

Тема 9. Методи прийняття управлінських рішень в контролінгу

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція 9. Методи прийняття управлінських рішень в контролінгу (2год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови прийняття і типи управлінських рішень. 2. Фази прийняття і реалізації управлінських рішень. 3. Типи операційних рішень. Аналіз і вибір альтернативних варіантів 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с. 2. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 3. Тарасенко С.І. Управління витратами: навч. посіб. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 305 с. 4. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 792 с. 6. Піжук О. І. Контролінг в управлінні підприємством : навч. посіб. / Піжук О.І., Бодров В. Г., Минчинська І. В.; за заг. ред. О.І. Піжук;

	Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т держ. фіск. служби України, 2019. 441 с.
<p>Семінарське заняття 9. Методи прийняття управлінських рішень в контролінгу (2 год.)</p> <p>1. Класифікація управлінських рішень.</p> <p>2. Характеристика підходів до прийняття управлінських рішень: класичного, принципу обмеженої раціональності, принципу ефективного управління, принципу соціального підходу.</p> <p>3. Фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень.</p> <p>4. Вимоги до критеріїв прийняття управлінських рішень.</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с</p> <p>4. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 792 с.</p> <p>5. Партин Г.О. Управлінський облік. Підручник / Г. О. Партин, А. Г. Загородній, А. І. Ясінська, Т. І. Воскресенська. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 340 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування - розв'язати задачу: Фірма «Віват» надає послуги з управління бізнесом. Кількість послуг, які може надати фірма протягом певного періоду, обмежена її виробничими потужностями та кількістю працюючих і становить 300 замовлень за місяць. Досвід показує, що при ціні однієї стандартної послуги 1500 грн. фірма може мати не більше 60 замовлень за місяць. При зниженні ціни на 100 грн./од. кількість замовлень, як правило, зростає ще на 50 одиниць за місяць. Постійні витрати фірми складають 40000 грн. за місяць, змінні витрати – 700 грн. на одну послугу в межах всього можливого обсягу послуг. Ціни для всіх клієнтів повинні бути єдиними. Визначити найбільш прибутковий обсяг реалізації даної 	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL: http://banking.uabs/sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>

послуги та оптимальну ціну на одну послугу.	
---	--

Тема 10. Методологічний потенціал контролінгу

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція 10. Методологічний потенціал контролінгу (2год)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бенчмаркінг. 2. Вартісний аналіз. 3. Портфельний аналіз. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL:http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf
<p>Семінарське заняття 10. Методологічний потенціал контролінгу (2год)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз точки беззбитковості(Break-Even-Analyse) 2. Поняття бенчмаркінгу 3. Вартісний аналіз в контролінгу 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством:URL:http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf
<p>Завдання для самостійної роботи. Провести вартісний аналіз на підприємстві; додаткові вимоги: відсутність плагіату, усне опитування щодо знання змісту вартісного аналізу в контролінгу.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В.

	Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством:URL: http://banking.uabs/sumdu.edu.ua/images/departament/ banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf
--	---

Тема 11. Методологічний потенціал контролінгу

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція 11. Методологічний потенціал контролінгу (2год) 1. ABC-аналіз 2. XYZ-аналіз. 3. Аналіз сильних і слабких місць на підприємстві	1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством:URL: http://banking.uabs/sumdu.edu.ua/images/departament/ banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf :
Семінарське заняття 11. Методологічний потенціал контролінгу (2год) 1. Портфельний аналіз як інструменту стратегічного контролінгу. 2. ABC-аналіз сировини та матеріалів. 3. Групування сировини і матеріалів в XYZ-аналізі	1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством:URL: http://banking.uabs/sumdu.edu.ua/images/departament/ banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf :
Завдання для самостійної роботи. Провести аналіз сильних і слабких місць на підприємстві; додаткові вимоги: відсутність плагіату, усне	1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с. 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге

опитування щодо знання змісту аналізу сильних і слабких місць на підприємстві	вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством:URL: http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf
---	---

Тема 12. Перспективи розвитку теорії і практики контролінгу в Україні

Перелік питань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція 12. Перспективи розвитку теорії і практики контролінгу в Україні (2год)</p> <p>1. Основні напрями розвитку контролінгу в Україні</p> <p>2. Можливі варіанти втілення систем контролінгу на вітчизняних підприємствах</p> <p>3. Фактори, що сприяють та перешкоджають втіленню контролінгу</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством:URL:http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>
<p>Семінарське заняття 12. Перспективи розвитку теорії і практики контролінгу в Україні (2год)</p> <p>1. Основні напрями розвитку контролінгу в Україні</p> <p>2. Можливі варіанти втілення систем контролінгу на вітчизняних підприємствах</p> <p>3. Фактори, що сприяють та перешкоджають втіленню контролінгу</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p> <p>2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с.</p> <p>3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.</p> <p>4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.</p> <p>5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.</p> <p>6. Контролінг: інструмент управління підприємством:URL:http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf:</p>
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <p>- вивчення лекційного матеріалу.</p>	<p>1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - робота з вивчення рекомендованої літератури. - вивчення лекційного матеріалу. - робота з вивчення рекомендованої літератури. - підготовка до поточного тестування. - підготувати доповіді відповідно до теми заняття. Орієнтована тематика: <ol style="list-style-type: none"> 1. Перспективи розвитку теорії і практики контролінгу в Україні 2. Адаптаційні можливості застосування контролінгу на вітчизняних підприємствах. 3. Перспективи розвитку теорії і практики контролінгу в Україні 4. Можливі варіанти втілення систем контролінгу на вітчизняних підприємствах. 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Ки-їв : Кондор, 2019. 552 с. 3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с. 4. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с. 6. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL:http://banking.uabs/sumdu.edu.ua/images/departament/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf
---	---

Тематика рефератів

1. Контролінг – як функціонально обумовлений напрямок економічної роботи на підприємстві.
2. Інформаційні проблеми контролінгу.
3. Стратегічне планування та інформація яку використовує стратегічне планування.
4. Тактичне планування та інформація яку використовує тактичне планування.
5. Стратегічне планування та інформація яку використовує стратегічне планування.
6. Оперативне планування та інформація яку використовує оперативне планування.
7. Основні характеристики інформації у сфері контролінгу.
8. Сутність системи інформаційних потоків.
9. Сутність аналізу стратегічних люків (GAP-аналіз).
10. Сутність портфельного аналізу.
11. Шляхи оптимізації обсягів замовлень.
12. Основні завдання управлінського обліку в сфері контролінгу.
13. Теоретична база управлінського обліку.
14. Головні вимоги до інформації в управлінському обліку.
15. Факторний аналіз відхилень в затратах.
16. Мета складання бюджетів.
17. Сутність і порядок складання фінансового плану.
18. Порядок розрахунку потреби в матеріалах.
19. Порядок складання бюджету витрат на оплату праці та необхідна інформація.
20. Порядок складання бюджету загально виробничих витрат, порядок і бази їх розподілу між видами продукції.
21. Порядок складання бюджету адміністративних витрат і необхідна для цього інформація.
22. Бюджет витрат на збут продукції, бази і порядок розподілу постійних витрат на збут.

23. Порядок складання бюджету виробничої собівартості продукції.
24. Процедура формування бюджету.
25. Плани і нормативи як вихідна база аналітичної роботи в системі контролінгу.
26. Маржинальний прибуток. Ефект операційного леверіджу.
27. Методи стратегічної діагностики.
28. Види стратегій підприємства як об'єкт стратегічної діагностики.
29. Етапи впровадження функціонально-вартісного аналізу.
30. Метод ануїтету.
31. Загальна оцінка критеріїв, що використовують дисконтування грошових потоків.
32. Аналіз метода достовірних еквівалентів.
33. Завдання, що ставляться перед контролінговою службою.
34. Місце контролінга в організаційній структурі управління.
35. Критерії прийняття управлінських рішень за обсягом і структурою.

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний контроль

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота проводиться у формі комп'ютерного тестування та включає 30 тестових завдань різних рівнів складності.

Варіант 1

1. Контролінг орієнтований перш за все на:

- а) планування діяльності підприємства;
- б) прийняття управлінських рішень;

- в) інформаційну підтримку процесів прийняття управлінських рішень;
- г) прогнозування діяльності підприємства.

2. До функції контролінгу належать:

- а) облік;
- б) контроль і регулювання;
- в) аналітична;
- г) управління;
- д) планування;
- є) аналіз;
- ж) координування.

3. До основних причин появи та розвитку контролінгу належать:

- а) перехід України до ринкових відносин;
- б) нестабільність зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на діяльність підприємства;
- в) необхідність визначення попиту на товари (роботи, послуги);
- г) збільшення обсягу інформації, необхідної для управління;
- д) ускладнення предметного змісту інформації, необхідної для управління;
- є) функціонування підприємств на принципах самоокупності і самофінансування.

4. Компанія «Заур» реалізувала 150000 замків за ціною 9,00 грн.

за одиницю. Постійні витрати компанії становили 420000 грн., а операційний прибуток — 300000 грн. Загальні змінні витрати компанії дорівнюють, грн.:

- а) 930000; б) 720000; в) 630000; г) 1050000.

5. Найважливішими об'єктами контролінгу є:

- а) виручка від реалізації;
- б) витрати підприємства;
- в) центри відповідальності;
- г) витрати і центри відповідальності;
- д) фінансовий стан підприємства;
- є) прибуток підприємства.

6. До витрат операційної діяльності належать:

- а) адміністративні витрати;
- б) фінансові витрати;
- в) собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг);
- г) витрати на збут.

7. Основна мета управлінського обліку:

- а) визначення прибутку з метою оподаткування;
- б) надання інформації для прийняття управлінських рішень;
- в) визначення результатів центрів відповідальності;
- г) диференціація витрат.

8. Процес бюджетування виробничого підприємства

починається зі складання:

- а) бюджету виробництва;
- б) бюджету продажу;
- в) бюджету капітальних вкладень;
- г) бюджету закупок;
- д) використання матеріалів.

9. Запас фінансової міцності показує:

- а) ступінь фінансової незалежності підприємства;
- б) різницю між фактичною і критичною виручкою;
- в) рівень платоспроможності підприємства;
- г) масу прибутку після проходження порогу рентабельності.

10. Ефект операційного важеля характеризує:

- а) співвідношення приросту прибутку і виручки, що досягається при повному значенні коефіцієнта фінансового важеля;
- б) співвідношення постійних і змінних витрат;
- в) співвідношення приросту змінних витрат і виручки;
- г) співвідношення приросту сукупних витрат і виручки.

11. До завдань оперативного контролінгу належать:

- а) визначення фінансового результату;
- б) порівняння планових і фактичних результатів;
- в) визначення попиту на товари (роботи, послуги);
- г) мотивація і створення систем інформації для прийняття поточних управлінських рішень;
- д) розробка альтернативних стратегій;
- є) аналіз економічної ефективності інвестицій.

12. До завдань стратегічного контролінгу належать:

- а) керівництво при плануванні і розробці бюджетів;
- б) участь у встановленні кількісних і якісних цілей підприємства;
- в) аналіз економічної ефективності інвестицій;
- г) визначення всієї сукупності підконтрольних показників відповідно до встановлених поточними цілями;
- д) визначення «вузьких» і пошук слабких місць.

13. Релевантні витрати – це:

- а) умовно-постійні витрати;
- б) умовно-змінні витрати;
- в) вигода, яка втрачається, коли вибір одного напрямку дії вимагає відмовитись від альтернативного рішення;
- г) витрати, які можуть змінюватись у результаті рішення, що приймається;
- д) витрати періоду;

14. Альтернативні витрати – це:

- а) умовно-постійні витрати;

- б) вигода, яка втрачається, коли вибір одного напряму дії вимагає відмовитись від альтернативного рішення;
- в) витрати центру відповідальності;
- г) витрати, які можуть змінюватись у результаті рішення, що приймається;

15. Виберіть найбільш точне визначення центру відповідальності:

- а) це підрозділ підприємства, де виникають доходи, витрати, формується прибуток;
- б) це підрозділ підприємства, де менеджером контролюється виникнення витрат, отримання виручки, формування прибутку, використання прибутку;
- в) це підрозділ підприємства, де менеджер відповідає тільки за прибуток;
- г) це підрозділ підприємства, де менеджер відповідає тільки за капіталовкладення.

16. Підприємство виготовляє один вид продукції, на виробництво якої згідно з нормою потрібно 6 м² матеріалів вартістю 13 грн за 1 м². Упродовж звітного періоду було виготовлено 1000 од. продукції, а фактичні матеріальні витрати становили 6400 м² загальною вартістю 76800 грн. Відхилення матеріальних витрат за рахунок використання становить, грн.:

- а) 1200; б) -4800; в) -5200; г) 6400.

17. Основна мета управлінського обліку:

- а) визначення прибутку з метою оподаткування;
- б) надання інформації для прийняття управлінських рішень;
- в) визначення результатів центрів відповідальності;
- г) диференціація витрат.

18. Головна вимога до інформації в управлінському обліку:

- а) достовірність;
- б) точність;
- в) релевантність;
- г) репрезентативність.

19. ABC-аналіз використовується у:

- а) інвестиційній діяльності;
- б) матеріально-технічному забезпеченні;
- в) виробництві;
- г) збуті.

20. До традиційних критеріїв оцінки ефективності інвестиційних проектів відносять:

- а) рентабельність капіталовкладень;
- б) чистий приведений дохід;
- в) внутрішня ставка доходності;
- г) період окупності.

21. Об'єктом орієнтування стратегічного контролінгу є:

- а) зовнішнє і внутрішнє середовище;
- б) економічна ефективність;
- в) рентабельність діяльності підприємства;
- г) тактичні позиції підприємства.

22. До основних цілей оперативного контролінгу відносять:

- а) забезпечення прибутковості і ліквідності підприємства;
- б) забезпечення тривалого зростання підприємства;
- в) проведення антикризової політики підприємства;
- г) підтримка потенціалу успіху.

23. До основних цілей стратегічного контролінгу відносять:

- а) аналіз впливу відхилень на виконання стратегічних планів;
- б) участь у встановленні якісних та кількісних цілей підприємства;
- в) розробка альтернативних стратегій;
- г) аналіз економічної ефективності.

24. До головних завдань оперативного контролінгу не відносять:

- а) визначення вузьких та пошук слабких місць;
- б) визначення вузьких та пошук слабких місць для стратегічного управління;
- в) керівництво при плануванні та розробці бюджету;
- г) мотивація та створення управлінських рішень для прийняття поточних управлінських рішень.

25. У стратегічному контролінгу до аналізу внутрішньої середовища відносять:

- а) оцінку територіального розташування;
- б) аналіз ринку технологій;
- в) вивчення соціально-політичної сфери;
- г) аналіз ринку праці.

26. Який елемент не відноситься до структури контролінгу:

- а) грошові потоки;
- б) аналіз;
- в) інформаційні потоки;
- г) моніторинг.

27. Поточний контроль передбачає:

- а) контроль та моніторинг зовнішньої середовища підприємства з метою виявлення “слабких” сигналів;
- б) контроль виконання планів;
- в) контроль цілей;
- г) всі відповіді вірні.

28. Якого виду контролю не існує:

- а) пост прогнозного;
- б) прогнозного;
- в) ретроспективного;
- г) перспективного.

29. Моніторинг – це елемент:

- а) контролінгу;
- б) управлінського обліку;
- в) фінансового обліку;
- г) всі відповіді вірні.

30. Контролінг є підсистемою системи:

- а) управління матеріальними ресурсами;
- б) управління людськими ресурсами;
- в) управління процесом прийняття управлінських рішень;
- г) управління соціальною діяльністю підприємства;
- д) управління інноваційною діяльністю підприємства

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою згідно табл. 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
51-100	зараховано
1-50	не зараховано

Загальна оцінка за курс виставляється за результатами поточного та проміжного згідно табл. 2.

Таблиця 2.

Формування загальної оцінки за курс

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Критерії оцінювання під час поточного контролю

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, а також результати самостійної та індивідуальної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» (http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/polozhennja_pro_porjadok_ocinjuvannja_rivnja_navchalnyh_dosjahne_n_zi_zminamy-vid-28.08.2020-protokol-1.pdf)

Оцінювання роботи на семінарських заняттях, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях приведені у табл. 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Здобувач вищої освіти має бути оцінений не менш як з 70% семінарських занять, передбачених навчальним планом. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не був оцінений з відповідної кількості занять, він отримує 0 балів за кожне заняття, з якого мав бути оцінений. При цьому здобувачу вищої освіти може бути зараховано виконання індивідуальних завдань за певне заняття якщо він не був оцінений за результатами проведення семінарського заняття.

Основними видами індивідуальних завдань є: підготовка доповідей, рефератів; вирішення ситуаційних завдань тощо.

Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність

помилки при оформленні цитування й посилань на джерела, якісна презентація результатів власного дослідження.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання. Разом з тим здобувач освіти може запропонувати свою тему доповіді (реферату) у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Окрім цього у якості виконання індивідуального завдання здобувачу вищої освіти може бути зараховано проходження онлайн-курсів (у відповідності до змісту навчальної дисципліни) на платформах EdEra, Coursera, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30». Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою та множиться на коефіцієнт 0,3. Критерії оцінювання теоретичних та практичних завдань, які включено до проміжного контролю, наведено у табл. 3. У разі, якщо здобувач вищої освіти за проміжний контроль отримав менше ніж 16 балів, то він вважається таким, що не склав проміжний контроль. У графі «проміжний контроль» виставляється 0 балів.

Критерії оцінювання при організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання

У разі проведення освітнього процесу у дистанційному режимі, порядок його організації регулює «Положення про організацію освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті» (<http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/polozhennja-pro-orhanizaciju-osv.-procesu-iz-zast.-tehnolohij-dyst.-navch.-2020.pdf>).

Дистанційний режим навчання передбачає проведення навчальних занять, контрольних заходів та самостійної роботи здобувачів відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу під час синхронного режиму навчання може здійснюватися через онлайн-платформи проведення відео конференцій Google Meet або Zoom.

Поточний контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється під час проведення дистанційних занять, а також шляхом оцінювання самостійних індивідуальних і групових завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom).

Завдання проміжного контролю виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom), які оцінюються за поданим вище алгоритмом.

Викладач

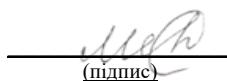

Степанова Н.О.

Затверджено на засідання кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Протокол № 1 від 08 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Метіль Т.К.
(ПІБ)